

Última eixida: Alacant

Alacant és la porta d'Europa per als magrebins d'Orà, i Algèria ha estat l'antiga plataforma per als alacantins que buscaven una nova terra de promisió. Ara, l'horror ha glaçat aquestes relacions, i els immigrants algerians sobreviuen entre una freda confusió.

Senegalsos, marroquins i algerians. Aquest és l'ordre quantitatiu de la presència de minories africanes a Alacant. Per regla general, els senegalesos són considerats "els negres", els immigrants més llunyans per dins i per fora, els qui es dediquen a vendre als mercadets; els altres, els magribins, depèn de si tenen diners o no, se'ls mira amb un o altre angle de l'ull: si tenen diners, són àrabs. Si no, són moros. Per tant, la majoria dels algerians són "moros".

Ni els marroquins ni els algerians estan efectivament integrats (valga el terme, encara que no és exacte: integració és un concepte que s'entén com assimilació dels trets identificatius, i cap minoria cultural o ètnica vol això) dins de la societat majoritària. "Cal afegir que la comunitat algeriana emigrada no és nombrosa a zones com Alacant, i això fa que els seus membres acostumen a viure junts i a disgregar-se en menor mesura que els marroquins; això dificulta encara més la integració", explica Beyuki Abdel, president d'ATIME (Associació de Treballadors Inmigrants Marroquins a Espanya).

El vaixell de les transaccions. Certament, la minoria resident no és nombrosa. Segons l'Anuari d'Emigracions de 1997, a la província d'Alacant hi ha 296 algerians. Això, pel que fa als *legals*, és a dir els qui tenen permís de residència o estan en tràmits d'aconseguir-lo mitjançant la pròrroga de contractes de treball. Perquè aquesta entitat calcula que a la província hi ha almenys uns 2.000 immigrants il·legals. Molts treballen a pobles com Elda i Novelda, principalment en l'agricultura.

A la ciutat d'Alacant, el nucli *legal* no sobrepassa les vint famílies.

Però la població flotant d'algerians a Alacant és molt superior. Això és degut a l'existència de vaixells com el Tassili, una nau que fa la travesia Orà-Alacant, Alacant-Orà. Les dues poblacions (Orà, després de l'Alger, és la gran ciutat del país) només estan separades per 170 quilòmetres d'aigua: un sospir líquid. Tres vegades cada setmana a l'hivern (amb un passatge de 400 persones) i 38 vegades cada mes a l'estiu (2.900 passatgers), una flota d'embarca-

Els magribins, si tenen diners són àrabs. Si no, són moros. Així, doncs, la majoria dels algerians són moros.

cions connecta el sud d'Europa amb el nord d'Àfrica. La companyia que gestiona la línia naviliera és algeriana, Enterprise Nationale de Transport Maritime de Voyageurs. A l'estat espanyol està representada per l'empresa Romeu y Cia. El gerent, Antonio Muñoz, indica que l'any 97 les línies Alger-Alacant-Alger i Orà-Alacant-Orà varen transportar un total de 178.573 passatgers i més de 45.000 vehicles. "La majoria dels algerians vénen a Alacant perquè és molt a prop. Compren merca-

deries molt diverses que no tenen al seu país, o allí són més cares, i tornen el mateix dia a Alger".

Hi ha un sector comercial alacantí especialitzat en els visitants algerians, que proveeixen mitjançant xicotets mercats o tendes-basar. Mantes, rellotges, camises, sabates, tabac d'importació, peces de vehicles o cotxes sencers són els articles que els comerciants itinerants s'emporten. Hi ha una segona versió: venedors alacantins, o algerians amb residència espanyola, que transporten tot tipus de material comprat ací cap a Algèria per a revendre'l. Els turismes són uns dels articles amb més eixida. I s'hi pot amagar més a sovint el delictes: recentment la subdelegació del govern central a Alacant va desarticular una xarxa d'algerians que volien transportar Mercedes 500 a Orà. Els delinqüents van ser detinguts per comerciar amb mercaderia furtada.

Més enllà d'episodis foscos hi ha el negoci comercial: segons xifres de Romeu i Cia, Alacant va exportar a Algèria 21.254 tones de mercaderies. I és que els vincles comercials són fluïts (existeix també la línia aèria Alacant-Orà) i vells. Perquè va ser a finals del segle passat quan es va iniciar el servei regular navilier d'Orà a Alacant. No debades Orà havia estat colònia espanyola des de l'any 1505 fins al 1792. "La gent de València i Alacant varen ser els primers europeus que emigraren a Algèria l'any 1900, sobretot a la recerca de terres per explotar-les i treballar-les", indica Brahin Boulfrakh, qui, des d'Alacant presideix l'Associació Cultural Hispano-algeriana. Més tard, arribaren a terres del Magrib –sobretot Orà– els valencians que fugien de la guerra del

Alacant hi ha almenys uns 2.000 immigrants il·legals

36 i del règim franquista. Algèria, encara que avui no ho sembla, era un país pròsper, i l'òsmosi cultural va adornar Orà amb una plaça de bous, arquitectura mediterrània i amb el barri de Santes Creus, el mateix nom que té també un barri alacantí. I més: gràcies al contacte entre els dos pobles, hi ha ciutadans d'Orà que poden sorprendre el visitant parlant un ancestral valencià.

La fam, el terror i l'èxode. L'emigració algeriana a Alacant s'ha anat forjant en les últimes dècades i, com la situació política, ha anat convertint-se en una teranyina rabiosa. "Hi ha dos motius per a la nostra emigració: el primer és la fam -diu Boulfrakh-, que ha anat formant part de les nostres vides a mesura que els successius governs posteriors a la independència es comportaven com a titelles en mans de les potències internacionals." L'altra raó, evidentment, és la bogeria que fuetja el país des de l'esclat de la crisi del 92, amb l'anul·lació de les eleccions legislatives per l'exèrcit i el començament del terrorisme.

Normalment, el camí de l'emigrant algerià va a França, on, per raons idiomàtiques i potser de contextualització psicològica, l'exiliat es troba més a prop del seu entorn natural. Però Alacant és una segona via, per proximitat geogràfica, pel lligam comercial i per l'antic intercanvi cultural.

El degoteig d'individus va anar incrementat-se els anys 90, i mentre la sang coagulava el país sencer fins ofegar-lo. Que l'estat espanyol siga considerat per la Unió Europea (UE) la barrera per filtrar la immigració africana, i el temor que les carnisseries promoguen progressivament més i més emigració, han fet molt difícil per a un algerià la residència legal a Alacant. Els il·legals sobreviuen com poden en barraques sense llum ni aigua, i treballen habitualment al camp; els qui trien el camí de la delinqüència es dediquen als robatoris i a la venda de petites quantitats de haixix i heroïna.

Brahin Boulfrakh diu que la revifada del conflicte ha anat pe-

Al cap de l'any, milers d'algerians arriben a Alacant amb vaixell. La majoria tornen al seu país el mateix dia després d'haver fet mercat.

sant sobre l'inconscient col·lectiu dels habitants d'Alacant: "es produeix una associació molt perillosa entre l'islam i els assassinats d'Algèria. Cal aclarir que al meu país la lluita que mata és una batalla política i econòmica. El deute extern d'Algèria suma més de 30.000 milions de dòlars que el Fons Monetari Internacional reclama. El Front Islàmic de Salvació va prometre treball i esperança a un poble que veia que el seu país era venut a les multinacionals", reflexiona. "A partir del colp d'estat dels militars, va començar un terrorisme amb objectius polítics, on l'islamisme era només una cortina de fum que ocultava reivindicacions socials, econòmiques i polítiques. El caos ha vingut amb l'infiltrament dels serveis secrets entre els grups islàmics, amb la corrupció militar, entre els enfronta-

ments intestins al si dels grups islàmics i els militars...".

"Però el ciutadà nadiu d'Alacant, commogut per les imatges que veu a la televisió, uneix la cultura islàmica amb el crim. De vegades és suficient que et vegem preguntant a la manera musulmana perquè sigues considerat un salvatge", lamenta Brahin, que va deixar el seu país l'any 1978, convençut ja aleshores "que a Algèria tot aniria com més va pitjor."

Recels creixents. Les informacions que indiquen que el GIA té bases a l'estat espanyol i els rumors que apunten que membres del FIS deambulen per Alacant, encara fan augmentar els recels. Les mateixes autoritats han reforçat el control duaner i de concessió de permisos. Es donen casos com el d'Ahmed (nom fals), jove de vint-i-cinc anys, qui va

A Alacant hi ha comerç especialitzat en algerians

Dones i homes algerians se senten units a Alacant per vells lligams. Molts no troben ací l'oportunitat que esperen, i la burocràcia administrativa espanyola els retorna a Algèria, a la bogeria i a l'odi que creien haver abandonat.

deixar l'Alger per escapar del servei militar obligatori (és a dir: anar a lluitar al front) i va acabar a Alacant, on viu la seua germana, una algeriana adinerada amb negocis hostalers a la ciutat i a Benidorm, que també exporta cotxes a l'Alger. Ignorant dels tràmits que havia de seguir, Ahmed va viure de manera il·legal en espera que la seua germana li resolguera els permisos de treball, però la policia el va enxampar i ara espera ser expulsat al seu país. "No entenc res, perquè la meua germana em dóna treball. Com que tinc al damunt l'expulsió, no puc treballar legalment, llevat que torne a Algèria i arregle el visat i els papers. Però si torne a Algèria, em condemnen a presó o directament em peguen un tret, per haver desertat del servei militar".

I en aquesta zona d'ombra —molt comuna per als algerians al nostre país— passa els dies Ahmed. "Es creen situacions de gran complexitat", diu Inma Montalba, assessora jurídica del grup municipal d'Esquerra Unida (EU), i advocada de bon nombre d'immigrants africans, "perquè l'empresari que està disposat a contractar un immigrant ha de despullar-se econòmicament davant de l'administració. Això fa que molts algerians caiguen en mans d'empresaris sense escrúpols que s'aprofiten de

L'administració volia retornar a Algèria una perruquera amenaçada de mort pel GIA. Una amiga seua va ser decapitada a Blida.

les contractacions il·legals". "Per altra banda —continua—, els entrebancs a la concessió de permisos de residència força aquells que poden a pagar per contraure matrimonis de conveniència amb gent nascuda ací, circumstància que atorga a l'immigrant la nacionalitat espanyola."

Camino Remiro, regidora d'EU a l'Ajuntament d'Alacant, considera que el fet que Alacant dispose d'una oficina d'estrangeria no ha servit per resoldre els problemes: "tarden gairebé dotze mesos a posar al dia els papers dels immigrants. A més a més, hi ha estipulat un nombre anual de concessió de permisos de treball que s'anomena 'contingent'. Una vegada es completa aquesta quantitat,

sempre insuficient, no s'atorguen més permisos". Per Remiro, "si en una situació normal el retorn arbitrari de l'immigrant al seu país d'origen és un fet censurable, en el cas d'Algèria es converteix en un acte demencial, perquè la majoria vénen fugint d'una mort segura". Això li va succeir a Khalida (nom fals), una perruquera de la conflictiva zona de Blida, filla d'una família adinerada.

Un dia, Khalida va arribar al seu establiment i va trobar el cap tallat de la seua ajudant sobre la pica de llavar els cabells. Es va assabentar que en realitat, el GIA anava buscant-la a ella perquè ofenia l'islam col·laborant a incrementar la vanitat de les dones. Va fugir a Alacant, i va sol·licitar permís d'asil. Li va ser denegat perquè les autoritats decidiren que no hi havia proves que fóra certa la seua història. De seguida, li va arribar l'ordre de retornar a Algèria. Avui, després d'una llarga lluita contra la burocràcia, ha aconseguit un pre-contracte de treball com a dona de fer feines que pot assegurar en el futur la seua residència.

Segons fonts de la subdelegació de govern, per a concedir el permís d'asil el govern del país del sol·licitant ha de reconèixer que la situació estatal és irregular. I l'absurditat: segons l'administració algeriana, allí no passa res, tot és normal; enmig del deliri diplomàtic, la burocràcia de l'estat espanyol accepta aquesta normalitat i limita la concessió de permisos. "Tot són problemes", diu Sharif, un jove algerià que ha patit les penalitats més inversemblants fins poder aconseguir un permís de treball. Guanya 75.000 pessetes mensuals en una carnisseria àrab del carrer Major on s'agrupen bona part dels magribins. "Però molts pobles han passat per l'horror i han sobreviscut. Vull pensar que el nostre també ho farà, que les matances de dins s'acabaran i la solitud dels que estem lluny se n'anirà". Es la fe d'aquells als qui només els queda com a opció buscar saviesa en el dolor.

Joan M. Oleaque